

Наш Лемко

PIK IV.

Ч. 24 (96)

Львів, 15-го грудня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

Телефон ч. 244-67.

NASZ LEMKO, LWOW, UL. NOWY SWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА, 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1-80 зол., Четвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Український Народе!

Велике Свято в Тебе. Ясна хвилинка на тернистому шляху Твого життя — хвилинка, що гордістю серце Твое сповняє, віру в могутні Твої сили будить, сили кріпить і єднає, Твої надії соняшними проміннями сповиває.

Цей Свято перемоги великого Духа — цей 70-ліття життя і праці Твого найстаршого Товариства „Просвіта”.

Цей великий всенародній Ювілей культурної праці — Ювілей довгої та важкої боротьби з безпросвітною темрявою, що Твою національну і людську гідність вбивала, шлях поступу і знання гранітними скелями перед Тобою загороджувала, Тебе — власника чорнозему, великих скарбів Твоєї праїдної землі — на найниту й жебрака зводила.

Цей Ювілей творчої праці для Тебе, Народе, із Тобою.

Сімдесят літ тому горстка молодих ідейних людей заснує „Просвіту” — горстка, але міцна вірою у конечність і спасенність своєї праці, до глибин своєї душі проїнята високою ідеєю:

ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ” ДО ВОСКРЕСЕННЯ!

І ця ідея несеться поза мури Львова в наші містечка й села, підбиває собі серця усіх верств народу, захоплює золотoverхий Київ, лине високо понад кордон, з грудкою батьківської землі на чужину мандрує — за гори — океани.

В Українському Народі знаходить пошану і зрозуміння, бо тільки освіта й відповідне виховання, що веде аж до найвищого, найяснішого його ідеалу.

А за сімдесят літ горстка просвітніх робітників розростається в тисячі. Перші слабі кроки перемінюються в могутній, організований похід продуманої, доцільної праці на всіх ділянках народнього життя.

З „Просвітою” родяться ваші економічно-господарські установи, рідне шкільництво, тільовиховні товариства — словом **увесь наш національний дорібок.**

І „Просвіта”, як Матір, у великій пошані серед своїх дітей і внуки, які свідомі того, що їхній розвиток і сила залежні й далі від тої великої виховної і культурно-освітньої праці, що її далі веде „Просвіта”.

І Ти, Український Народе, гордий на своє Товариство, а Товариство горде на Тебе. Ти гордий і вдячний „Просвіті” за її велику 70-літню працю. Але цієї праці „Просвіта” ще не скінчила, перед нею роля — стократ більша і важніша.

І „ПРОСВІТІ” СПОЧИТИ НЕ ВІЛЬНО.

Ії праця має стати ще глибша, ще ширша, ще міцніша, ще живіша. А з неї має вирости **нове оновлене покоління — нова доля.**

Та це залежить тільки від Тебе, Український Народе! Покази у сімдесятліття „Просвіті” силу Свого Духа, докажи, що Ти не тільки створив „Просвіту”, але й любиш її і Вона Тобі потрібна.

Дай доказ Своєї високої культури, національної свідомости, розуміння Своєї потреби і обов'язків.

Скажи могутнє слово, що „Просвіта” все на Тебе числити може, — що Воля з'явля Твого Ока, кров Твого Серця, душа Душі Твої.

ПЕРЕПОНИ В ПРАЦІ Т-ВА „ВІДРОДЖЕННЯ” НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Другий рік ждуть на поладнання рекурсу в Старостві.

Ще в літі 1936. р. оснували свідомі громадяни села Складисте, пов. Новий Санч, Кружок „Відродження” і внесли подання до Староства дня 20. серпня 1936. Староство заборонило оснувати Кружок у Складистому, мовляв, він загрожуватиме публічному спокою й ладові, а зокрема тому, що загаль мешканців Складистого буцїмто противиться оснуваннї Кружка. Проти такої дивної заборони внесено рекурс до воевідства в Кракові через Староство в Новому Санчі — ще в жовтні 1936. р. Та до сьогодні, хоч уже другий рік почався, відповіді нема! На інтервенцію Філії „Відродження” в Кракові, до яких звернувся основики Кружка, Іван Ковей зі Складистого, Воевідство відповіло, що рекурс до воевідства ще не вплинув зі староства. Значить рекурс лежить неполаданий вже другий рік у старостві в Новому Санчі! Це вже бюрократія, що переходить у сяку міру. Звертаємось покищо до Воевідства в Кракові з проханнєм проірвити цю справу й полагодити врешті цей рекурс, бо такє поступовання Староства в Новому Санчі викликє тільки зайве розгарячювання серед громадян.

Найкращим дарунком на св. Микола, Ялику й Новий Рік є преміяна вкладовка книжечка ошадности

КРЕДИТОВОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР”

у Львові, Руська ч. 20, на яку крім звичайних відсотків, можна одержати ще й нагороду за ошадність у висоті 25 до 100 зал.

Велично й гідно відсвяткуй це **ВЕЛИКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО**. Нехай не буде в Тебе ні одної людини, що в Ювілейному році не став би членом Товариства, що від серця не дала б ювілейного „Дару Просвіти“, дару княжого, гідного Великому Народу і великих потреб Товариства. Хоч Ти ніколи не жалів нічого для „Просвіти“, — так і тепер — у важкий для Тебе час — **Ти певно не пожалієш нічого і даш змогу стати „Просвіті“ на тій висоті, на якій хочеш її бачити.**

„Просвіта“ — Твоя доля, історія Твого життя, Твоє ясне майбутнє, Твоє Життя і

ТИ ЖИВЕШ „ПРОСВІТОЮ“, А ВОНА ЖИВЕ ТОБОО!

Нехай же ж „Просвіті“ з її Ювілеєм придубуть моральні й матеріальні сили —

НА ДОБРО Й ШАСТЯ НАРОДУ!

ХВАЛА І ВДЯКА ВСЕВИШНЬОМУ!

СЛАВА „ПРОСВІТІ“!

У Львові, в перший ювілейний день „Просвіти“, 8. грудня 1937. р.
ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“ У ЛЬВОВІ:

Д-р Іван Брик

голова.

Микола Дужий

секретар.

ПРЕЗИДІЯ ДІЛОВОГО ЮВІЛЕЙНОГО КОМІТЕТУ:

Зіновій Пеленський

голова.

Петро Петрик

секретар.

Др. П. С.

Чому держатися нам Української Католицької Церкви.

(Докінчення).

У трьох попередніх статтях перейшли ми вквортці історію нашої Церкви, а сьогодні переконливо відповімо на поставлене питання:

Нам треба держатися нашої української католицької Церкви тому, що наша Церква є такою, яку оснував Ісус Христос. Вона є католицькою Церквою. Через нашу католицьку Церкву ми ввійшли в зв'язки з цілим культурним світом західної Європи. Може не всі ще сьогодні всіля зрозуміти та оцінити, оце величезне, додатне значіння для українського народу, що ми через нашу католицьку Церкву виховали в західно-європейській культурі. Галичина, що була, так сказати би, на вихованні в католицькій Церкві, дала без порівняння вартісніший, більше національно свідомий, більше дисциплінований, карний тип українця від того, що його за Збручем, або „сокальським кордоном“ „виховала“ православна Церква. Значимий доказ, це роки 1918/19, — який був лад, яке було військо, скільки того війська було в Галичині, а на приклад у Волині в тому самому часі!

Далше нам слід кріпко держатися нашої Церкви тому, що вона є наша рідна, українська. Вона завжди стояла та стоїть на сторожі добра українського народу, а зокрема його національного існування. Ми навіть не годні оцінити той величезний ролі, яку відіграла наша Церква в давньому й недавньому, як одиниць сторож і борць за окремішність українського народу. Гляньмо хочби на 18. сторіччя; це ж постігна, завзята боротьба наших єпископів і духовен-

ства з латинським за наш обряд, за перетягання наших вірних на латинський обряд. Обряд, це добре треба знати, завжди та сьогодні не означував церковних обрядів, але прямо заступав і заступає слово „нарід“. Хто опускав, або сьогодні опускає обряд, цей опускає український нарід. Наш обряд, або наша українська Церква існувала, як одиниць могочий, освячений охоронний мур нашого існування як українців та таким являється досьогодні.

З тої самої рації, з усією рішучістю слід нам українцям різнаєсе викоринити з поміж нас уське московіфство. Вона не узнає українського народу (— це так мудро виглядає, якби ми не узнавали пр. імецького народу!) та ніколи не держалося ширю нашого обряду й не буде держатися. Так, як вовка до ліса, так московфілія тягне до православ'я, бо москаль немов би з природи мусів бути православний. Наш погляд на московфілізм безумовно правдивий, на це дала неоспорний доказ світова війна. За нещирій ролі московського панування в Галичині, коли ще де-де на двоє баба воржила, так буде в Галичині, Австрія чи Москва, та коли се московфілам треба було так добре боїтися австрійських судів за зраду, 31 московфілів священиків в Галичині перейшло на православ'я. Це були самі відважніші, другі чекали, мовляв — „ще заждемо, аж Московія добре всадовиться в Галичині“. Ніхто й ніщо не нарушить нашого твердження, що — коли москалі лишались би досьогодні в Галичині, всі „католицькі“ священики, які сьогодні крутяться біля Здрою та

другі їм подібні, без найменшого сумніву, вже давно були би православними батюшками, а українські священики були би мучилися по Сибірах і Соловах. Але так не сталося, за те теперішня „конюнктура“ велить їм радше держатися фірми католицької Церкви, якій роблять сьогодні велику кривду й шкоду різними „Карпатськими Звонами“... З другої сторони Українське Духовенство завжди діляло долю й недолу українського народу. Його заслуги в нашому національному відродженні величезні. Коли в 1772 році Австрія зайняла Галичину, то застала наш нарід у крайній нужді, темноті й пониженні. Ніякої інтедигіції, крім священства, в нас не було. Вся шляхта вже давно перейшла на польське. В нас був, як поляки з глумом казали, лише „хлоп і поп“. Хто ж тоді подбав, щоб і цей „хлоп“ не відпав від українського народу? Українські священики! Вже в 1816 році перемиський крилошанин, о. Іван Могильницький з товаришами оснував перші народні школи з українською мовою навчання, що скоро поширюються по цілій Галичині, головню завдяки митрополитові Михайлові Левинському. В 1832 році, в мурях львівської духовної Семінарії зродилася так звана Руська Трійця (оо. Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький), що поклала своїм завданням розвиток українського письменства. Один з поміж них, о. Маркіян Шашкевич пустив у світ, у 1837 році голосну збірку віршів в народній мові, п.н. „Русалка Дністров“.

Українську літературу в Галичині — сміло можна сказати, створили українські священики. А коли 1848 рік приніс українському народові скасування панщини та різні права, то ці права в імені українського народу виконують у величезній мірі — українські священики. В „Головній Руській Раді“ (наче в нашому соймі) в 1848 році засідають численні священики, в австрійському парламенті, вже в цьому та пізніших роках, так само в народоцевській політиці, аж до самої війни, великий голос мають наші священики (приміром В. Качала). Пізніше, коли жидівські корини стали розпигати наш нарід і то так, що цілі ряди газдів втратили все своє майно, то перший, хто зачав сплатати український нарід від цього ворога, поручаючи оснувати скрізь по церквах **братства тверезости**, був митрополит Сємбратович. А хто дав почин майже всім господарським товариствам й інституціям у Галичині? У величезній мірі наші українські священики. А скільки різних фондаций створили наші свшеники (пр. В. Фоліст)?

А перейдіть історію будови „Народніх Домів“ і „Бурс“ по всій Галичині, хто там найбільше доложив гроша й труду, чи не українські священники! А скільки наших бідних, але здібних селянських дітей наші священники своїм коштом вивели в людей. Та зайдіть до Львова, на приклад, і поспитайте, хто збудував різні українські Музеї, Бурси,

Захоронки, хто на кожну кропічку піддержу українське життя в українському Львові? Кожна українська дитина скаже вам, що то за духовна особа!

Тому треба нам добре відчинити очі й розум на те, що доокела діється та на все відповіді акнайбільшою вірністю та привязанням до рідної Церкви й Народу.

Стій на сторожі.

35-літній Ювілей існування Філії та Читальні „Просвіти“ в Новому Санчі.

1937 рік є для українців Нового Санча Ювілейним Роком, бо ми нає в ньому 35 літ від заснування Товариств Філії та Читальні „Просвіти“. Рік цей повинен рівнож стати ювілейним роком і для цілої Західної Лемківщини, бо з датою 18 серпня 1902 р., то є з заложенням станиці „Просвіти“ в Новому Санчі, вжуться і світлі часи Західної Лемківщини, які з ередком тув Новий Санч: це дало почин до оснування Філій та Читальнь „Просвіти“ по селах.

Рік 1902, час дуже горячий для Лемківщини, люди поволі протирають очі, — стіраються тоді різні впливи: український, московський та інші. Треба ділати організованно; треба провідників, які Лемкам вказали б прямиї та правдивий шлях дійсности. Цими провідниками стають саме Філія та Читальня „Просвіти“ в Новому Санчі. З їх заснуванням, Лемківщина, головячо Новий Санч, гуртують коло себе людей, свідомих свого походження та цілей, — людей твердих, які ширять ключі опам'ятання, та отирають очі сумний дійсности: московьфству, яке веде дуже недоцільну та шкідливу діяльність.

З уваги на те, що добра книжка та преса є найважнішим культурним і народнім середником, що боронить нарід перед відлученням від свого, перед злим впливом тих які хотіли би бачити Лемківськими й невідомими, — почали Лемли заанімається українською літературою, історією та справами, які існують в дійсности, та про які вони навіть не думали: — Вони взяли за книжку та пресу, писану в їх рідній, зрозумілій мові, а не в якійсь московьфській — російській. Відкинули від себе всякі „Галичанини“, „Руські Слова“, чи прочі „Изданія Качковського“, бо „Підгірський Дзвін“, редагований в 1912 р., в Новому Санчі, був їм ближчий — зрозумілий та рідний.

Щоб виховати молоде покоління в душі людини, свідомої свого походження, щоб виховати свідомого Українца, Новосандецька

КНИГА ПРО ЖИТТЯ Й ПОРИВИ — МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ! —

Читайте й замовляйте повість
УЛАСА САМЧУКА

„Батько і син“

280 сторін великого формату. Ціна 4.50 зл. з пересилкою 5 зл. Хто више гроші до 20 грудня, платити лише 3.50 зл., з пересилкою 4 зл. Гроші слати скандальним ПКО до Коопер. Банку „Дністер“, с. конта 143.961 з допискою „Вкл. 18016 Волинь“.

Зголошення й запити слати на адресу: „Напередодні“ Львів, Сикстуська ч. 43 а (для В. Рудка).

Свому провідникові.

Український греко-катол. хор у Фальоринці зложив в День Ім'яни свого буви, Диригента Веч. О. Михайла Цікайла (Студита) 7 зл. на Українських Шкільців.

О. Михайл працював в нашому селі продавч 1½ року. Він виплюлював у наші серця любов до всего рідного, зокрема до нашої української пісні, зєднав собі всіх, так греко-католиків, як теж і православних. Одначе на превеликий жаль, з невідомих для нас причин, Впр. О. Ігумен Кв. Шептицький відкинули Його від нас. Живемо надією, що наш улюблений Диригент чейже колись поверне до тих, яким глибоко запав у серця.

Члени хору.

УКРАЇНЦІ ВИГРАЛИ ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ НА ЗАКАРПАТТІ.

Більшість за українськими підручниками!

З наказу шкільного реферату в Ужгороді було в 12 закарпатських округах переведене голосування родичів шкільної молоді, з яких підручників хочуть учитися їх діти: з українських, чи „руських“, московських.

Українці osiąгнули повну моральну перемогу, що зуміли встоятися в таких тяжких плебісцитових умовах. Зокрема наслідки цього „учебникового плебісциту“ відкрили які також тим усім невідомим, що виріши ше „руським“ й остаточно приєднали їх до українського національного руху.

діяльність новосандецької Філії почалась від 22. травня 1926 р., це є від смерті П. Основника.

Але Його Великий Дух, пам'ять великого минушого та свідомість великого майбутнього, з нагоди 35-літнього Ювілею скріплять сили та завзяття громадян Нового Санча та Новосандеччини до дальшої тяжкої освітньої праці, в ім'я любови та пошани Рідного.

Той застій, взглядно зменшена

Не можна поминути того, що заснування та існування Філії і Читальні „Просвіти“ в Новому Санчі завдячують Сандеччани в головній мірі бл. п. радникові Василеві Яворському, б. послові до віденського парламенту. Його чесне ім'я тісно в'яжуться зі світлим часами новосандецького та загальнолемківського руху, бо це був справжній мистецько-організатор, а при тому голова та фундатор.

По смерті Того Великого України, просвітна справа в Сандеччині дещо підупала. Головно новосандецька Філія втратила провідника та людину, яка всюди і все, де та що хотіла, зробити могла.

Люстратор Філії та Читальнь „Просвіти“ у Львові у своїому звіті з 1927 р., таке подає: „Ця Філія (новосандецька — автор) на терені краківського воєвідства, є найдальше висуненою від осідку Головного Товариства, має за собою світлі моменти, має теж хвилини деякого застою“.

Найвища пора схаменутися !!!

Про одну змору, що була та прогугла, але все ще не шезла.

В 1927—32. рр. на українських землях під Польщею бупувала грізна духова змора (повітря, зараза), що їй на імя було совітофільство, або комунофільство. Ота змора робила великі спустошення в духовий українським житті. Вона попросту, вдаряла на голови. І так ще вчера здорова на розумі людини, заповітривши отією зморою, ставалася завтра національним відступником, зрадником і тільки те й робила, що на всі застави вигукувала різні бортачства, мішаючи з болотом усі вчорашні громадянські засади й чесноти, ольвуюючи реалітій та національнї українські свѣтощі, а вихалюючи Москву; словом такий „чоловічок“ ставався комуністом. Найбільшим крикуном перепадала за те часом якась московська копіяка, а ще частіше манджали вони за крати з переконанням, що, мовляв, йдуть терпїти „за справу, за ідею“. І так воно кілька лїт крутилося.

Похорувалися були на оту страшну змору не тільки поважні шари селянства й багачіе робїтництва, але на жалъ також і чимало інтелїгенції. Всї вони, для за спокоення національної совісті спиралися найрадіше на хитро подуману москвинами та жидками тав. українізацію України (совітської) й дурили самі себе оманюю, що від московсько - жидівського большевизму прийде до них не тільки покращання долї (думали, що москаль купить їм не тільки золотий годинник, але ще й камізелку! — прим. скла.), ба навіть і ... відродження української державності (на Соловах! — прим. скла.). Очевидно, що здорова більша часть українського громадянства дуже гостро протиставляла поширюванню тієї змори та успішно її поборювала.

Не оминило совітофільство і нашої Лемківщини. Кожий, хоч ще старий Лемко, пригадує собі ті часи, коли то майже всі лемківські села засипували були (буквально) ціленими стосами різних совіто й комунофільських безлатних газет, листочок, журналів, книг, що обіцали різні блага (грушки на вербї! — прим. скла.), а на ділі розсаджували одностїлу скалу українського національного життя, щоб колїсь москаль зі жидовином мо-

гли тим легче собі його покорити.

Та прийшли дні, в яких змора комунофільства мусїла згинути сама від себе так, як гине гад-скорпїон від свого власного жала. В 1929—32. рр. московський наїзник почав переводити в Україні на сильну колективізацію, тобто відобравши від селян їх ґрунта, почав творити з них великі державні фільварки, на яких, згідно з большевицькими законами, всі селяни, чотепер ще самостійні газди, мусїли під командою жидків-економїстів служити формалами за вареху юшки й кусок чорного хлїба. Рїч ясна, що таке „удчасливлення“ селяни прийняли чинним спротивом, підпалюючи отї фільварки (колхози) та вбиваючи ненависних жидів і москвінїв, що були над ними наставниками, які силоміць так, як за панцини гайдуки, намагалися гнати українських селян на даровї роботи. Цей відрух проти нової Москва в Україні почала криваво адалювати, посуваючись у своїй жорстокості так далеко, що цілі сотні українських сіл виголотила з людей, засавши їх на північ, далеко, у вічні сніги та морози, туди, куди й ворон кости не заносить. Тисячі українських сіл москвини засудили на страшну голодову смерть в той спосіб, що при помочи війська заграбили їм останнє зерно. Заграниці роки нарахували, що в 1930—33. роках згинув в Україні з голоду біля 5 мільйонів селян! В такому звірствї москвини мали ще одну ціль, а саме: зничити українське самостійне селянство, як головну підвалину майбутньої незалежної української держави. В парї з тим Москва поведла наступ і на українську культуру.

Очевидно, що на такі страшні речі не могли спокійно глядіти навіть і найбільше „переконані“ старї українські большевики. Найбільший український поет і письменник Микола Хвильовий, що довго боронив незалежності нашої культури не видержав нервами та в 1933 році стрїлив собі в лоб. В місяць по цьому застрїлися найвишнїйший український большевик, комісар освіти (міністер) Микола Скрипник, що даром борюва з Москвою проти її звірств на Україні та касування її конституційних прав. Коли ж по його смертї спалахнула ціла Україна гнівом, коли у відплаті почалася масовї

вбивства москалів і жидів та розгаряти починалось повстання — Москва рїшила зґладити з лиця землі всю українську інтелїгенцію. Почалися розстріли десятків тисяч української інтелїгенції за судом і без суду, присуди на категорї й заслання. В одній масовї рїзні згинувло багато інтелїгентів - галичан, часто тільки тому, що були вони національнї свїдомі. Москва боялася їх і тому вони мусїли згинути. Згинувли вкоротї й редактори отих всіх газет і журналів, що приходили на Лемківщину, ціла рїднї Крушельницьких, Сказинських та інші, що виїхали з Галичини за Збручу по „нагороду“ за свою вірну кількакітно службу москалям і — за тюрем. Як нагороду за те все шестиний хам з півночі дав їм по кулі в голову! Встрїляв їх тільки тому, що вони були з походження українці!

Само собою зрозумїле, що наслідком таких кривавих хажїть мусїли потахнути запал і в найбільше запеклих українських совітофілів чи комуністів у Польщі. Всї вони як би на команду в 1933—4. рр. відсахнувшись від своєї нїби — ідеї, тобто увїдалини свої душі від змори совітофільства, переконавшись, зайвий раз, що москаль з накорїнями нищити та нищити уське українство, навіть таке, яке цуциком служить йому на задніх лапках... Переконалися про це однаково інтелїгенти, селяни й робїтники та понехали совітофільство. Проловїниками того совітофільства залишилися в нас по 1933. році тільки — жиди. Чому, всякому розумному чоловікові відомо — для „гемерфу“.

*

Доходить до нас прикрї вїсті, що по деяких селах Лемківщини ще й досї можна стрїнути селян — „лабеготїв“, що слухаючись жидків, потурають комунофільству, відрікаючись нації й церкви (жид цього ніколи не зробив би!) а навіть ідуть до Иванової хати з думкою, що є мучениками за „справу“. Найвища пора проучуватися їм, коли хоч крихта в них тверезого розуму, та раз на завжди отрястися від комуноїстичної змори. Свїдомі національно та познакомленї з жидо - комуноїстичною брехнею одиниці повинні помогти навернутися тїм своїм братам, що дали себе зблязматити.

І. Ш.

ЛОВИНКИ

Ще раз пригадаємо, що вже треба прислати передплату на 1938 р. і належати за книжки. Даром не будемо нікому часопинок посилати. Знову же декому, що залигне з передплатою, стримаємо висилку часопинок.

За правильне оцінювання праці на Лемківщині з тим, що не крику, а витривалі праці потребує Лемківщина, під таким наголовком, пошеміно в „Ділі“ ч. 265 довшу статтю про конечність здвоєної праці над завданнями справами з кінецьною завданняю: „Українські священики на Лемківщині, стійте вперто та гідно, з честю для Церкви й нашого народу на своїх стійках, а тягар, який досі падав виключно на ваші плечі, поділімо поміж себе. Бо небезпечка грозить Лемківщині з усіх сторін і не може протиставитися їй платонічна (уявна) любов і співрація, але розумна й послідовна протакція“.

Дивна заборона. З Кракова пишуть нам, що там строго заборонений вступ до греко-католицької церкви волякам греко-катол. обряду. У кожну неділю та свято греко-катол. обряду, стоїть перед брамою нашої церкви військовий жандарм, який не пускає воляків греко-католиків на богослуження і нерідко розлучає жонатого підстаршину з його жінкою та дітьми. Ця дивна заборона, якої не можна собі нічим пояснити, викликала серед краківських Українців пригноблююче враження.

Жахлива пожежа. У Смільнику, біля Балагороду згоріла загорода Степана Іванкиа на шкоду 2 тисячі злотих. В часі пожежі 7-літня дочечка господаря, хочаби рятувати свою нову суколку, вбігла до хати та знайшла смерть у вогні. В стайні згоріло 7 штук рогатої худоби та три коні. Крім того пропала готівка 560 зл. і 99 доларів, схована в постелі.

Відгомін людового страйку. В Сяноці відбувся судовий процес проти селян, яким закидують участь у краївній страйку в повіті Березів, у літі ц. р. Головні обвинувачені Ян Збіг, Петро Соколовскі, С. Ципарскі, П. Котенько й Ян Пердощ відповідують ще й за те, що зібрали селян з Гумніска і других сіл і напали на поліцію, боючи поліціянтів дрючками, вилами й камінням. Поліція стріляла та вбила тоді 4 селян, а кілька осіб ранила. Обвинувачений Пердощ утратив тоді в бібці руку, а між поліціянтами було 9 о-

сіб раних. „Людовці“ поломали 8 поліційних карабінів і хотіли пробити одного поліціянта вилами. На процесі обвинувачені доказують, що поліція стріляла до них перша, а поліція знає, що поліціянти стріляли в своїй обороні.

З причини родинних клопотів застрелив в Ланцуті урядовець повітового старства.

Масові процеси за серпневий страйк. У Ряшеві відбулося 70 судових розправ за участь у так званому рільному страйку. Обвинуваченим закинено, що в серпні ц. р. в часі людового страйку на терені тарнобжежеского повіту недопустили до праці робітників, занятих прибудові залізничного шляху, мосту і т. п., порушували нічний спокій, вилдомлювали жалкі селянам, що не хотіли пристати до страйку, звертали фіри з дороги до міста і т. д. Обвинувачених засуджено на карі від тижня до 3 місяців арешту.

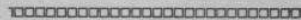
Баба Палажка знову зачала. Криничанська газета „Лемко“ продумала хитру штуку... Вона поміщує дописи, в яких напложить наших українських священиків, а над дописами пише, „за допис редакція не отвічат“... Так само, як його поборити „Карпатський Звон“ помістити список безбожницьких і пропагуючих роспуске життя, а пізніше „Язменце“, що він „забил приговорку дати“, що його редакція не відповідає за оголошення... Отже після етики цих московських слугів і приклонників азійської „культури“ — можна в газеті нівечити найсвятіші почування людини — тільки не забути „приговорку“ помістити.

Для незаможних українських студентів з Лемківщини зібрано на хрестинах у громадянця Л. Левка в Бонариві 1.80 зл. Боже заплати!

Запис собі, запив. В Руському Селі коло Дубецька забавлявся під час одного весілля селянин з Бахирія Антін Скубиш. За якийсь час Скубиш, вже порядно підхмелений, покинув забаву й пішов домів. По дорозі бачили його люди, як ішов п'яний над Сяном та співав. Від тої хвилини Скубиш шез. Можливо, що Скубиш упав до Сяну. Досі його ще не віднайшли.

„ГОТОВСЬ“ — підручний календарець Українського Юнацтва на значній рік 1938. — Опраровав Андрій Гарчак, Львів 1937. В-во „Наша Майбутність“ — 96 стор. 32. ціна 20 грошів. Замовлення з вислочною належністю слати на адресу: „УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО“, Львів, вул. Петра Скарги ч. 5. — Кооперативам 20% провізії. — Гроші слати розр. переказом ч. 74.

„Карпаті“

Кожний може обезпечитися в бо навіть за невисоку складку пеншого золотого місячно можна мати життєву обезпечу в „Карпаті“, Львів, Рит. к. ч. 38. Пишіть за інформаціями!

Зроблять собі другу Еспанію. В Москві відбулася велика нарада під проводом самого Сталіна. Рішено кинути Еспанію на поталу націоналістам, бо вона задалеко. Комінтерн зверне тепер увагу на близькі сусідні держави та буде старатися зробити Еспанію в них, аби червона армія могла чинно піддержати своїх наймитів. Большевицькі агенти значуть посилу працю в Румунії, Польщі, Литві, Латвії, щоб у них створити подібну суматоху, як це перед пару роками вчинили в Еспанії.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець живе тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

Іменували греко-католицького пароха у Франції. Українським, греко-католицьким парохом у Франції, з осідком у Парижі, іменували колишнього ректора Малої Семинарії у Львові, о. Якова Перрідона. Нарешті наші Брати у Франції будуть мати свого Душпастера.

Ще раз перестерігаємо. З поїзду, що їхав зі Самбора до Хирова, вискочив 28-літній робітник Іван Ключ із села Сусідович біля Самбора. Колеса поїзду обтла йому обі ноги й пальці на руці.

Хто не одержав чергової книжки ч. 6. Бібл. Лемківщини, хай рекалярме. Одночасно пригадаємо, що найнищий вже час відновити передплату на 1938 рік.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки ДЕНДРА

Фабрика у Львові

вул. Петювського ч. 85 а.

Підсумки річної діяльності Кр. Р. Ш. в Сяноці.

На своїх 2-их з черги річних Звичайних Заг. Зборах, які відбулися дня 1. листопада 1937 у Сяноці, у присутності 25 членів з звичайним порядком нарад, могли члени довідатися дійсно про гарні виследи тої річної праці Товариства, яке побіч „Просвіти“ сповнило свою дуже важну роль на Лемківщині.

Пригадати треба, що діяльність Кр. Р. Ш. у Сяноці обимає крім сяницького повіту, також і беззвіський, ривніський та короснянський повіти.

Обширний звіт склав довголітній Голова Кр. Др. Степан Ванчицький, згадуючи про смерть двох довголітніх Членів Т-ва, а саме проф. Вол. Чайківського, члена-основника та першого голови Т-ва Степана Несторовича, одного з найточніших та найбільш совісних членів Кр. Кр. Память цих Членів ушанували присутні повстанням із місця.

Всіх Членів має Кр. у звітному році 143, з того числа 13 членів нових. Додатне явище, що дуже мало є таких членів, котрі залагають з виплачуванням чл. вкладок. Є навіть такі члени, які мають заплачену чл. вкл. на кілька літ наперед, а один навіть по кінець 1946 р.

Кружок провадив свою діяльність в освітнім, виховнім та організаційнім напрямі.

Освітню діяльність провадив Кружок при допомозі рефератів, курсів, нарад і бібліотек. Тема рефератів — це організація дитячих садків і курсів, завдання та організація Р. Ш. та кінці значіння дрібною осядністю, — рефератів було 9. Відтинки про дрібну осядність вголосили: Др. Ст. Ванчицький, Мр. Вол. Клїш, Мр. Яр. Самоточка та студ. В. Бровар. Уладжено одну ширшу районову нараду в Бонаривці, в присутності понад 200 осіб, ривнож і з дооколичних сіл, під проводом Голови Кружка Д-ра Ст. Ванчицького з рефератами про організацію та завдання Р. Ш. і дитячих садків. Уладжено конференцію для провідників дитячих садків, окремо тижневий курс для цих провідників, що відготовили їх практично і теоретично, як належно вести дитячі садки. Покінчено курс для неграмотних у Сяноці. Курс той покінчив 8 курсанток, які навчилися читати й писати.

За заходами Кружка, вголосив Др. Метельський, як відпор. Гол. Упр. зі Львова, реферат на тему „Про вибір звання“, який згромадив велике число слухачів. Всіх присутніх виступів з рамени Кр. було 33, при різних нагодах.

Кружок має 29 бібліотек, 25 бібліотек, це мандрівні, одна підруч-

на наукова, одна шкільна, призначена для сяниських шкіл, одна театральна та одна для дитячих садків. У звітному році закупив Кр. книжок за квоту 395 зол. 61 сот. — Кружок дстав багато книжок даром, а це від Видавництва „Русалка“ у числі 95 кн., та других, за що складало всім щирю подяку.

Виховну діяльність провадив Кружок при допомозі організації та ведення дитячих садків, яких було 15 з 576 висланими дітьми, та з 482 дітьми, що правильно ходили до садків. Вправді Кружок мав намір заложити 25 садків, одначе беззвіський старство видало дозвіл тільки на один садок, замість на 9 садків. Згадати треба, що в минулому році було всіх одинадцять садків. Отже зроуміння дит. садків вже є вповні серед нашого лемківського громадянства поширене.

Відносно організаційної діяльності згадав Голова, що Кр. Р. Ш. у Сяноці крім того, що він є ще місцевим і Повітовим Кружком на чотири західні повіти льв. воев. Кружкові підлягає крім місцевого Кружка ще 12 Кружків, з котрих 2 Кружки заложено у звітному році, а саме у Явірнику та Варі. На оснування Кружка у Шавнім влада не згодилася. До активних Кружків належать: Кр. у Варі, Бонаривці, Костарівцях, Морохові (який у звітному році закупив власну домівку), Заваді Рим. — До менше активних Кр. належать: Кр. у Звоївській, Чертежі, Явірнику, Туринську, Просіку та Мокрім. У менше активних Кружках дається відчувати дуже брак власної домівки.

Фінансовий стан каси Кружка має у приходах квоту 2.657 зол. 72 гр., та в розходах квоту 2.656 зол. 12 гр. — Готівка в Касі: 1 зол. 60 гр. Кружок має ще на книжочці місц. Кред. кооп. „Сян“ квоту 341 зол. 97 гр. — Приходи Кр. — це 1% даток, в квоті понад 300 зол., одностроговий фонд дав 17 зол. 82 гр. Ривнож велика позиція у приходах — це членські вкладки досить правильно виплачувані. Америка прислала на потреби Кружка квоту 75 доларів, за так велику жертву належить Братам заокеанським велика подяка. Додатне явище — це окремі жертви свідомих громадян на Р. Ш. з таких нагод, як весілля, христини і т. п. Це доказ популярності рідношкільної ідеї. Переведено збірку коляди й писанки в сяницькому та беззвіському повіті. Коляда у сян. пов. дада квоту 544 зол. 22 гр., писанка квоту 101 зол. 83 гр., натомість у бер. повіті коляда дада квоту 243 зол. 62 гр., а писанка принесла квоту 51 зол. 59

гр. Всю писанку та частину коляди вислано до Гол. Упр. на потреби Кружка, а саме на організацію дитячих садків.

Кружок одержав письм 87, виласл 241, а Старшина Кр. відбула 8 засідань.

На цім Голова закінчив звіт із діяльності, а по оживленій дискусії над звитом на виснесня Контр. Комісії уділено односторонно уступаючий Старшині абсолютну.

Головою Кружка вибрано знову дотеперішнього голову, Д-ра Степана Ванчицького, адвоката в Сяноці.

У кінцевій дискусії обговорювано справи над дальшою діяльністю Кружка, над організуванням дальших Кружків, над оживленням діяльності деяких слабших Кружків. Вкінці висловлено побажання, щоб наші сяницькі Члени брали масову участь у своїх річних загальних зборах Т-ва, до якого вони належать, щоб їм, до якого байдуже, що на цих зборах ухваляється, але так, щоб і вони приійшли та дали не одну добру гадку відносно дальшої діяльності свого Кружка.

Л. Блакитний.

Дарунок ізза океану.

З нагоди десятиліття свого шаснавого подружжя, наш громадянин у Чикаго Павло Пельц, улаштував гостиню вечору своїм близьким приятелям обох сторін. Після смачної вечері, громадянин Пельц поділював своїм гостям за щедри дарунки й запросив їх до дальшої бабави. З черги громадянин Теодозій Скірник промовив до гостей, бажаючи їм дальшого щастя й гарної долі та згадав про дитячий садок у рідному своєму селі Вороблюку Королів., у його освітньому змаганні до крашого завтра. Гости зрозуміли добру ціль і радо, по спроможности зложили свої ширі жертви на підмогу садкові.

По 1 доларові зложили: Павло Пельц, Теодозій Скірник, Лука Пельц, Панько Копчак, Петро Маховський, Юрко Галько; по 50 ам. центів: Пелзгий Вархольяк, Юрко Копчак, Микола Копчак, Косма Драган, Михайло Босак; по 25 ц.: Т. Маховський, Марія Маховська, Теодозій Стащини, Анна Буряк, Катерина Гарві й Ф. Егман. — Разом 10 ам. доларів.

Усім Жертводавцям щира подяка від малих вороблючких діточок. — Гість.

Передплатники в Америці й Канаді

прислайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

Роман Антонович.

11

Як говорив Бескид.

Коли збиралась встати, почула в замку ключ, що обертався дівчі, а потім уривну розмову, здивування, посміх і знову кроки, що скоро віддаювались і стихали. А потім тихо стало.

Підвелась, і попрямувала туди, де чула скрегіт ключа в замку, там двері. Руки висунула наперед себе й за хвилину кілька дотикала пальцями дерев'яних дверей.

— Чи зачинили двері? Мабуть, що відчинили, і натиснула. Вони подались і кризь вузьку спочатку шпару ввійшло в пітьму світло.

Марька пристанула. Зикзаками протягалась думка з думки й вона ще більш апустила світла у комірку і виглянула. Очі провадили кризь довгий коридор з kratованими вікнами. Пішла спокійно, і вийшла на ошкленій рундучок й побачила ген на подвір'ї коляску в подвійному запряжю з „шімлів“, а біля гурт конюхів, локаїв й покоївок, а далі ще малу дружину, узброєного війська.

Усі очі звернені були туди. Це прийшла до графа Ерліхгофа баронівна Четвертинська. Не знала цього Марька. Вона спокійно йшла все далі з метою вирватись звідсіль. І городами, поза тини дісталася поза обору й частокі у чисте поле, засіяне зеленим хлібом. Кризь ці поля вийшла у ліс, і щобино в лісі віджила. Сосновим запахом розширював її груди й вона почула, що є на волі. Згадала дід, батьків і віддихнувши глибоко, поглянула на небо-схил, на сонце й пустилась свесбідніше у рідний хутір. Ідучи роздумувала:

— Чому Юрко не боронив, як Васька схопив її на поляні? Не чув її крику і благань. Він недалеко звідси був. Чому потім давав їй пролатати у дворі? Невже забув за неї? Юрко, що збив рудою Ваську за те, що той посмів гніздити тільки думку в своїй голові про неї. Той сам Юрко...

І Марьці стало жалко. Здавалось їй, що вона самітна... нікого вже не має. Навіть батьки не бо-ронили... Всі разом віддали її на поталу Васьки і двора...

Вже зашуміла по скелястих пластах шивака Яселка й на від її у Марьчиному естиві, як зчиряла повня, проснулася дитина. Мерщій стрибками у річці станула й руками розгортала воду та хлопалась у ній. Потім зміла обличчя й пригладила розвіяне волосся та пригадала, що час їй вже до батьків до хутора. Ім розказати, що витеріла вчора й нині. Перебрала річку у берегом пішла.

На гумні хутора Силків дримала могила свіжа з хрестом яловим. Довкола згарянда дотідали вже, а попелиця вигрівалася до сонця.

З очима впертими у стовп станиця при могилі Марька.

Стояла і довго не рухалась. Потім розглянулась й зітхнула. Зубами прикла губи...

— Нема вже в мене дому... — пролебеділа тихо. Перехрестилась мовчки, відвернувшись і пішла наперед себе до Яселки. Пристанула над берегом й дивилась в стовп з тяжкою думкою на обличчі. З очей її не сходила могила посеред гумна. Глибоко садовилась на дні душі її... глибоко...

Перебрала річку і пішла тихо навмання в ліс з картинною могилі в очах і на душі. Разками чула шум смерік, що вдирався в її душу і втихав, щоб знову в ній заколотилось і виринула жовта могила, білий хрест яловий...

Шум смерік втихав для неї раз-у-раз і Марька для світа замирала...

А смеріки шуміли, шуміли. Розказували й гомоніли. Мали, небоги про що.

Марька йшла і бачила могилу і могилу — й яловий хрест і хрест. А біля могил Юрка, що обняв її й голубив та розказував, що в той моголі погребана несправедливість і кривда. Що скрізь по горах уже говорять свята правда й вона їде та голоси свою пісню вже співає. Ні, ні, в могилі тій не спочивають ніяко й мама. Там несправедливість всуміш з рабством і терпеливістю ягали...

Смеркало. А Марька далі йшла й бачила свою могилу... І був при ній Юрко і з ним йшла в країну, де вже давно те чув ніхто про кривду і несправедливість.

Минула ніч, а Марька йшла. А ранком, коли вже впали роси і сонце забаргло обрії, вона стояла на Великому Ділі й дивилась у низ у мряки, що підносились, щоб їх сонце проковтнуло.

Зілд мряк дивилось Високе Місто.*)

Місто?... Високе місто... мокрі дахи від рос блистять...

Ні, ні!... Там ще гуляє кривда, там ще могили не копали, щоб кривду погребати Марька закрила очі й відвернулась. Побігла по поляні, а на краю поляні пристанула. Як глянула, то сонце у долині ковтало вже ранні мряки, а в низу блистіло при-молками ще стріхами друге місто.

...Романове село...**)

І княжий замок блистів золотом до сонця. Замок князя Романа, що приїздив туди, як леві були в бескидських зборах. Колись і там несправедливості не було. Тепер?...

І Марька відвернулась. На княжій замку князя вже не було. Там сидів пан...

І бігла навмання наперед себе. Лісом аж сонце відкотилось високо. Потім ненароком наді-балася стегуну біту і вийшла з ліса на поляну.

— Гей, дівча кадиль ідеши?

Почула та пристанула. Прочувала від чаду дум і немов твереза вже розглянулась. Стояла на поляні, що зависла на узбіччі. В долині бачила хатки з солом'яними кришами... село над річкою розсіюлось... А за хвилину поред собою трьох пастухів у солом'яних капелюхах та катанках. Шли до неї — Люди... Давно не бачила людей... своїх... Вони у кернях, а один босий... свої ті люди. А поза ними на поляні пережигав під лісом стара колиба й втра димовим рядном вкривала добрий шмат поляни. А ген у самому кутку поляни отару свечок собака пильнували.

— Здалека ти, дівча? Бо не зо Синева ти правда?

— Що? Ні, не зо Синева...

Почувши живі людські слова Марька тверезіла. Отрасалася з чаду чорного настрою й оживала. Нагадувала... двір і втеча, а потім пожарище й могила на гумні. А потім ставало мєрпо в її думках. Не пам'ятала, що було потім. Тепер зрозуміла і чула, що перед нею виринуло те, що осяяне було золотом сонця, те що любила: гірську зелені і вдоволені, розсіяні обличчя... свої... Бо як відійшла від могил на гумні — не чула цього... Це разом все потягло її за собою, обмотувало собою і казало признавати, що на світі красно. І Марька по-вірила у це.

Далі буде.

*) Високе Місто — давніша назва Яселки.

***) Романове село — сьгоднішній Риманів.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Тарнавка, українське село над потічком Тарнавником, що вливається з лівого боку до Вислока, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1860 році; віддалене 15 км. від Риманова, 28 км. від Сянока, 14 км. від залізничні в Боську. (Окремо: Над руслом Вислока).

Теребча, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, побудованою в 1807 році, поселене в XV, сторіччі; віддалене 3 км. від Сянока, побудоване на узгір'ях по лівій стороні Сяну. (Література: Ф. Ковковський; Східними межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Терстяна, українське, дочерне, віддалене 6 км. село від своєї парохії в Тилляві.

Тирява Сільна, українське село, над річкою Тирявкою, з українською греко-католицькою церквою Собора святого Іоана Хрестителя, збудованою в 1837 році; віддалене 15 км. від Сянока, 3 км. від Мриголоду. (Дуже цінна праця професора Івана Філіпчачака п. н. „Нарис історії Тиряви Сільної“. Відбитка з записок Наук. Тов. ім. Шевченка т. 154, Львів 1937, стор. 1—28).

Тиханя, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Отця Миколая, збудованою в 1790 році; віддалене 24 км. від Дуклі, 3 км. від Крамниці; поселене в XV, сторіччі.

Токарія, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1884 році; віддалене 3 км. від Буківська, 18 км. від Сянока.

Угрин, українське дочерне, віддалене 3 км. село від парохії в Лабовій (гляди „Наш Лемко“ рік V).

Улюч, українське село, з українською греко-католицькою церквою Вознесіння Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1510 році й церквою святого Отця Миколая, збудованою в 1925 році; віддалене 24 км. від Сянока. (Література: Ф. Ковковський; Східними межами Лемківщини, Львів 1937 р., Вл. Кухарський: Сянок і Сяноцька земля в добу Пястув і Ягеллонув, Львів 1906).

Уляниця, польська оселя біля Динова.

Устя Руське, українське село, з українською церквою Преподб. Матері Параскевії, збудованою в 1786 році; віддалене 26 км. від Горлиць. (Населення Устя Руського пам'ятає про славіні подвиги збійничів в Бескидах, які мали на т. зв. Збуцькій Полянці в Устю свій осідок і різні сховки). Устя Руське поселене в XIV, сторіччі над річкою Ропю.

Фаліївка, златинізоване село коло Сянока, приналежне до української парохії в Юривцях.

Фальорника, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1875 році; віддалене 8 км. від Грибова, 29 км. від Н. Санча. (Гляди: „Наш Лемко“ річник V.).

Фолдох (Клопітиця), українське дочерне, віддалене 2½ км. село від парохії у Цеклинській Волі, біля Змигороду. (Гл.: „Наш Лемко“ ч. 20(68)).

Фриштак, містечко в Короснянській округі.

Футома, польська оселя, коло Динова (А. Г. З. XII, 87.).

Ходорівка, мішаний присілок (1/4 км.) Бахіяра коло Динова, в Березівській округі.

Цеклин, польська оселя біля Змигороду.

Цергова, дочерне село Тилляві (12 км.), майже передмістя Дуклі на правім березі річки Ясельки; відоме вже в XIV, сторіччі (АГЗ VII 15).

Цигановичі, польська оселя біля Ст. Санча.

Чарна, українське, дочерне, віддалене 3 км. село від парохії у Вижніх Брунарях, з українською церквою святого Великомученика Дмитрія, збудованою в 1764 році; віддалене 18 км. від Грибова; поселене в XV, сторіччі.

Чацьв, українське село, дочерне парохії Магієвої, біля Нового Санча.

Черемха, українське дочерне село парохії Лилівця, з українською церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1883 році; віддалене 30 км. від Риманова.

Черешнів, польське село біля Березова.

Чертеж, українське село, з українською греко-католицькою церквою Преображення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1742 році; віддалене 5 км. від Сянока; поселене ще в княжих часах (початки 14 сторіччя); (з Чертежа родом бл. п. о. Степан Тарнович, о. Василь Антонович, о. Андрій Кіт, о. Василь Дяк).

Чертижне, українське дочерне, віддалене 14 км. село від парохії в Баніці, з українською церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1791 році; біля Горлиць; поселене в XV, сторіччі.

Чирна, українське село, з українською греко-католицькою церквою св. Великомуч. Параскевії, збудованою в 1892 році; віддалене 22 км. від Грибова, 46 км. від Нового Санча, 5 км. від Снітниці; поселене в XIV, сторіччі.

Чорна Вода, українське дочерне, віддалене 2½ км. село від своєї парохії в Явряках, біля Коростенка над Дунайцем; побудоване над потічком званім Чорна Вода.

Чорне, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Дмитрія, збудованою в 1789 році; віддалене 30 км. від Горлиць, 5 км. від Незнайової, 12 км. від Крамниці.

Чорноріки (Чорна Ясениця), українське село, з українською церквою святого Великомуч. Дмитрія, збудованою в 1921 році; віддалене 10 км. від Коросна, 3 км. від Корини; відоме вже в XV, сторіччі (АГЗ XIV 801).

Шебні, польська оселя в Короснянщині.

Шимбарк, польська оселя в Горлицині.

Шклярі, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Отця Миколая, збудованою в 1894 році; віддалене 14 км. від Риманова, 4 км. від Ясельск, 40 км. від Сянока; поселене в XV, сторіччі. (Зі Шклярів родом о. Степан Ядловський).

Шклярки, оселя біля Горлиць.

Шляхтова, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1903 році; віддалене 8 км. від Шаниці, 43 км. від Нового Санча; відоме вже в XIV, сторіччі.

Шавник, українське, дочерне, віддалене 2 км. село від парохії в Злоцькім, біля Мушині, з українською церквою святого Велик. Дмитрія, збудованою в 1841 році; (Гляди: „Наш Лемко“ ч. 3 (51) 1936 р.).

Шепаницева (Шепаницева Воля), польська оселя записана в АГЗ III 72, як оселя, положена в „Руській землі, Сяницькій округі“.

З наших сіл і міст

У Бонарівці, біля Стрижева гостив недавно один французький громадянин. Він приїхав з Франції до Жизнева й довідавшись, що недалеко є українські села, приїхав нарочно побачити життя в українським селі. Зокрема він дуже цікавився нашим греко-католицьким обрядом, культурою, нашою зрілістю, освідненням та економічно-господарським розвитком. Найбільше вполював собі цей чужинець наш обряд і вертав з Бонарівки захоплений високою сільською культурою. Скорше він не вірив, що українське село могло так гарно організувати своє життя в культурно-розвиваючих рямцях, опертих на клічі „Свій до свого й по своє“.

І дійсно гордимось такою зрілістю, що її бачимо в Бонарівці; одночасно віримо, що Бонарівка стане цим цілющим жемчужом, який поведе до кращого життя другі українські села на Лемківщині. У Бонарівці завівся вже від довшого часу гарний звичай, переводити добровільні зборки на весіллях, хрестинах і других нагодах на будову нашої церкви й інші добродійні цілі. У самому місяці листопаді, на 4-ох весіллях і 4-ох хрестинах зложили весільні гості, свати й куми, а також при привітальних брамах, які зробили Луговички й Луговники парі „молодих“, членам „Лугу“, на будову нової церкви 48.89 злотих, на пресовий фонд „Вістам з Лугу“ 8 зл., на Українських Студентів з Лемківщини 3.60 зл., на Українських Інвалідів 34.71 зл., окремо кооператива „Згода“ зложили на різні добродійні цілі 64.71 зл. так, що загалом, тільки в одному місяці, зложили свідомі Громадяни Бонарівки 125 зл. на різні добродійні цілі.

У містечку Стрижеві помер недавно один реставратор, Ваць. Він був Українець з армії Петлюри. Та за його життя ніхто з містичів не знав, хто такий Ваць; щойно перед своєю смертю зажадав він, щоб попросили йому українського священика, який його поховає та, щоб український хор співав на його похоронах. Похоронні обряди відбулися в костелі, після греко-католицького обряду; участь у них брали українські священики з Бонарівки, Опарівки та Близянки.

До села Согорова Долішнього згрустив у листопаді Амаг. Гурток кружка „Рідної Школи“ з Костарівців з виставою „Сватання на Гончарівці“. Саля була вивчена односельчанами; прибули старші господарі, господині, дівчата і хлопці, щоб побачити своєрідну виставу. На виставі були гості з Попелів, Теречів й Горішнього Согорова. Вистава випала дуже гарно. Тому Громадяни Согорова Долішнього щиро дякують Братам з Костарівців за їх гостину та просять ще приїхати.

А добре буде, як согорівські дівчата і хлопці також заснують у себе кружок „Рідної Школи“, при ньому Амаг. Гурток, вивчатись гарну виставу та пойдуть видати довдячності своїм Братам у Костарівці. Так працюють наші культурні села, які стоять на сторожі честі Українського Народу.

ЗЕМНІ СКАРБИ ЛЕМКІВЩИНИ.

Вугілля та залізо у Мшаній короснянського повіту.

Про Мшану була вже згадка на сторінках нашого часопису. Читали ми вже про комасцію у Мшаній, про карну розправу в зв'язку з комасцією, яка відбулася на видільній сесії ясельського окр. Суду в Коросні, на якій то розправі обвинувачених боронив посол і адвокат др. Степан Витвицький, далше читали ми про мшанські гаразди та про мшанське православіє. А варта Мшанове заінтересуватися, та ж це одно зі свідоміших і поступових сіл.

Недавно розійшлася поголоска, що у Мшаній викрили зложки вугілля, залізної руди та крейди.

Дійсно є там і вугілля, є залізна руда та поклади крейди.

Поклади камінного вугілля

КУПУЙТЕ ДЕШЕВІ КАЛЕНДАРІЩ
„ВІДРОДЖЕННЯ“ НА 1938 РІК!

Чи Ви вже маєте календаріщ (запровадження календареш „Відродження“ на 1938 рік з 12 світлинами в тексті на 32 сторінки? Ціна тільки 10 гр. Для кольоратрив 20% пронозі. Замовляйте гуртом до кольоратрив і купуйте поодинокі, а причинетеся до поширення тверезої ідеї! Гроші шльте наперед до Т-на „Відродження“ (Львів, Чарнецького 26), ПКО 154.586, розрахунковий переказ 77.

вправді не дуже грубі, бо на яких 40 см. завглубшки, знаходяться майже на поверхні, зложки потічка званого **Вандове**. Вугілля звідти можна навіть руками добути. Можливо, що під землею буде і грубша верства вугілля, будуть там дальші поклади, як ринож може і в інших місцях є ті самі поклади, одначе досі цього ще не просліджено. Досить, що вугіль чорний, лискучий та подабає зовсім на „горішньошлеский“ (!). Рівнож і поклади залізної руди знаходяться в різних місцях. Грунти, на яких натраплено на руду зовуться „Руда“ видно, що вже десь і давніше відіси руду добували, далше „Котянка“ зв. також „Підрудля“, яке тягнеться від івельського мосту (село Івля) аж до самого села. Руда є також і на нивах зв. „Лід ставом“ ни нижнім кінці села. Руда та знаходиться або на верху, або також під землею. Рівнож є місця, де знаходиться червона земля чи пак залізна. До яких відірин руди належить ця мшанська руда — це ще не знати, мусить це виказати доперва аналіза тих мінералів, значить треба устійнити, який відсоток заліза знаходиться у тій руді. Від аналізи рівнож залежить, чи продукція залізної руди й вугілля виплатиться.

Крім вище згаданих мінералів натраплено там також на поклади крейди.

Згадати годиться, що так поклади вугілля як і залізної руди знаходяться на селянських грунтах.

Варт, щоб цю справою зацікавилось та занявся відповідні наші економічні чинники та докладно прослідити, чи Мшанці скористають зі своїх підземних скарбів, чи надмір робочих рук знайде працю коло своїх скарбів замість їхати до Америки, та чи кінці стануть наші Мшанці вкоротці багатіями. Поклинемо, побачимо.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це учитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно заюстрована вищечка „Дзвіночок“ зміщує шістнадця пів оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, жарти, ребуси, пісні з нотами і т. д. Чи Твоє сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малій, від всего 2 зл. вносить річна передплата. (Поодинокі число 20 гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Поможіть докінчити.

До Американських та Краєвих прихильників Лемківщини сердечне прохання!

Як уже була про це згадка в краєвих українських часописах, село Красна, короснянського повіту на Лемківщині, здвинуло величавий одноповерховий будинок „Українського Народного Дому“, в якому крім театральної сали на 500 осіб знайдуть приміщення різні місцеві культурно-освітні та економічні установи.

Продовж бжичучого року викінчено дві кімнати, а посвячення тих кімнат відбулося саме в дні св. Михайла. — Того посвячення довершив о. Клаюфас, короснянський декан в товаристві місцевого сотрудника о. Білевича, о. Костигина з Чорнорік і в присутності кількох соток місцевих парохіян.

По докінченім посвяченні о. декан, у коротких словах вказав зібраним на вагу довершеного діла та на значіння, яке буде мати діла села і околиці така величава будівля. — Описля голова читальні „Прогісвіт“ в Бонарівці, В. Качмарський, склав привіт у сердечних словах присутнім від численних наших товариств сусіднього нашого Ліскова, яким саме в село Бонарівка.

Справа будови того дому тягнеться вже від кількох літ. — Ще в році 1931. засновано в селі статутове товариство „Український Народний Дім“, а цілею того товариства має бути стремління до освітнього, культурного та економічного движіння населення української

народности забутого дотепер села Красна та збалануваної москвофільською дурійкою околиці. — Затвердження самого статута прийшло скоро, одначе затвердження плану будови протяглося кілька літ. — Всетаки остаточно минушого року розпочато намірену будову того величавого одноповерхового будинку і будинок витягнуто під дах та відкрито бляхою. — Діла того довершено виключно жертвами свідомими односельчан, які живуть в Америці, та які на ту ціль не щадять пожертв. — Край до того часу дав дуже мало. — Всі дотеперішні краєві жертви на ту ціль не перевищують суми 500 зол.

Викінчення цієї національної твердині є доконче потрібне і то негайне, та це тим більше, що наші доморослі вороги не сплять. — Ось дня 8. листопада б. р. недобитки околичної інтелігенції москвофільської та ще декількох русских кооператорів зі Львова зіхались до села Красна, казали солгосиво громаді скупити збори та заложили читальню ім. Качковського.

Ціль тої роботи очевидна, а саме внести в село роздор, допровадити до непорозумін в родинах, перешкодити в довершенні наміреної роботи, а головню загальмувати прирпшення викінчення будови тої домівки.

Одинока наша й дальше надія на наших односельчан, що перебувають в Америці. Зокрема звертаємо ся також до краєвого громадянства з горчичним проханням, допомогти

нам негайно грошевими пожертвами в цьому так важному ділі. Хай кожний, що йому лежить на серці движіння з занепаду нашої загрбженної та збалануваної до тепер Лемківщини, доложити свою цюгько до будови нашого Народного Дому, а імена всіх жертводавців записують золотими буквами не тільки в памятковій книзі, але й у відячних серях теперішнього населення та грядущих поколінь наших західних окраїн.

Складаючи щирю подяку всім дотеперішнім Жертводавцям, просимо дальші жертви слати на адресу нашого скарбника Михайла Целку, в Красній, почта Венглювка кол. Кросна.

Заразом просимо надрукувати цю нашу відозву всі наші краєві та американські часописи.

За Товариство „Український Народний Дім“ в Красній:

Др. Юліян Налісник, Голова Тов-а.

Виказ ч. III. жертв на будову Українського Народного Дому в Красній:

Др. Олександр Малецький, г. судья в Кракові пораз другий 50 зол., Др. Володимир Константинович, адвокат в Буквінську 3 зол., Др. Володимир Мурович, адвокат в Яблоню 2 зол., О. Володимир Худик з Воли Нижньої 2 зол., О. Михайло Желницький зі Завади Римавської 4 зол., О. Микола Головач, катехиза з Боська 3 зол., Др. Кость Паньківський, адвокат у Львові 5 зол. — Разом 68 зол. За Український Народний Дім в Красній: Др. Юліян Налісник, Голова.

Вірнівайте передлату та при силіяте належитість та кижки!

Ст. Вархоляк.

Фалечна жена.

Чи українській жіні на Лемківщині треба освіті і чому?

— Тедось! чухє? Тедось!

— Чого верещиш?

— Як я вертав з церкви, задержав мене наш учитель і питає, чому наша Параня так рідко ходит до школи, а Максимівні бракує багато карток у книжках. Треба якось...

— Замкни гамбу, ніч не треба! З Максимка професор не буде, а Параня має пасти гусята на виноги, і як підросте, то й так за пана не піде, а хлопця за жєну вистарчить і без науки.

— Ей Тедось, Тедось, ти повинна мати Бога в серцю і розум у голові. Нині такий світ, що теомноу ніг що робити. Або і в нас; хата побудована, господарка під псом, дітей не пильнуєш, їсти зварили не вмієш, в хаті тебе мало вилати, бо вічно по сусідках за пльотками...

— Тра-а-х! — останні слова придушили немилосердно заперті двері. А Тедоська помандрувала до куми Дмитриха, пожалілася на свою „скарпану годину“ з таким чоловіком.

— Тедось!

— Чого знов?

— Наш Максим нічю вибив у читальні вікно та збив ляпну по плечю й я бачу мусі...

— Ніч не будеш мусі, хлопцев мав раду, що не дав собі читальняком у кашу напхати, а твоя нога теж не повинна більше до читальні ступити, коли вони такі мудрі й хочуть на тебе кару накладати.

— Та то це не кінець на тім. Говорили мені в читальні, що й наша Параня приносить нам гамбу на старші роки. Вчора на музиці...

— А хороба он їх ясна забрала! То дівчини на музики не вільно ходити? Засе доку до моїх дітей.

— Я свої діти не по то вигодувала, щоб від людей ховались й кожний їм кілки на головух тесати хотів, я...

— АЛЕХ Тедось, ти не розумієш... — грим! — Горіщик з печі черє руку Тедоськи помандрував у чоло Гриня.

Це тільки два винятки із багатоприрпного лемківського життя, села.

Кого тут обманувачити? Жінку? Чому? Чоловик здебільша гостем у хаті, жінка тримає три вулга хати, а чоловік цюно четверте.

Жінка змалку піклується кожною дитиною й має змогу відшити дитині те,

що сама вміє. Свідомя жінка може не тільки своему чоловікові прилагодити смачну, здорову й злеву страву та гарну обстановку кімнати, але як мати зуміє влітти в душу дитини любов до Бога, історії рідного народа, дати дитині перші вказівки співжиття з другими, навчити пошану старших, батьків, дорожчюношню свого народа і т. д. і т. д.

Поде ло пошему жінки, як змалю широке. Як же ж жінка зможе те все дати, скоро вона сама буде темна як ніч?

На жаль, на Лемківщині серед жіноцтва панує переважно, як не вороже, то в кожному разі байдуже відношення до книжки, газети, до науки.

Треба тому амобілізувати всі сили, переломити жіночу нехати до освіті й дати жіні на Лемківщині в руки добру книжку та газету.

Скільки нещасних подарж, скільки рижних нещастя можна зупинити, скільки менше камицідатів і на злощасні будє, якщо дамо жіні змогу набути освіту, щоб вона сама змігла переказати цю освіту виховуваному нею молодому поколінню.

Відповіддюкай безпосередню на запит, клячемо: так! Українській жіні на Лемківщині треба освіті, хочби просто тому, щоб нам усім не стати полами, на якому всякі земні сили відбавуватимуть свої герці!...

ПЕРШЕ СВЯТО В ЧЕШЬ МИТР. И. СЕМБРАТОВИЧА В КРАКОВІ.

На поклик Головної Ради „Відродження“, влаштувати в цьому році Свята „Відродження“ з нагоди 55-ліття митр. И. Сембратовича, Великою-Подвижника відродженського руху, — відбулася — як перша — карна філія „Відродження“ в Кракові, яка влаштувала за взором Централі (що відбула таке Свято у Львові 23. V. п. р. на площі „Сокола-Батька“ дуже гарне Свято в честь митр. И. Сембратовича зі ширшою програмою, присутності всіх краківських українських установ. План виготовив міжорганізаційний Комітет, що видав теж перед Святом відозву до всіх громадян Кракова.

Свято відбулося 24. жовтня ч.р. Академію закінчено національним гімном.

Академія відбулася у салі „Провітні“. В цій же салі влаштовано рівночасно мистецьку виставку відродженських образів і видань Централі.

Академія й виставка були влаштовані справді по мистецькі та пошисили найкраще враження. Найкращий доказ, що після Академії виписалося дуже багато нових членів до „Відродження“, а саме Т-во зискало в усього громадянства дуже глибоку симпатію та популярність.

Краків дав дуже гарний приклад. Таке саме Свято влаштує Філія „Відродження“ в Сятині в грудні й ін. Саме Краків, Сятин і ще кілька Кружків ведуть найбільш планоу інтензивну відродженську працю, влаштуючи через цілий рік реферати, виклади й постійні сходни членів.

Треба радіти, що праця Т-ва „Відродження“ тепер оживає й підноситься до більш постійного й життєздатного руху, бо це є запора, що тверезий дух запанує в цілому народі й він спрямує всі свої сили на шлях піднесення національної культури, сили тіла й духа — передумови нашого кращого завтра.

Іван Дашак.

О С І Н Н Е.

Я знову ніни виходив
На стежку ту, що серед нив
Май — літа виглядали;
Росіяні в скобах думи ті,
Що томять душу в самоті,
В чорнозем їх сховати —
Я йшов.

Крик ворона там десь конав,
Я спів виступки залунав
Туман жалем розлукти:
„Вернісь-вернісь, милій мій,
Любі, кохай і — без надії,
Втні тузі ноги, руки“ —
І втих.

А вітер всіх, заготовів
Осінім гудом й полетів
По чорних перегорогах;
Вороня в гай безлітний гнав,
Горбаті верби підмовляв
Шумити при доротах —
сумно.

Далека путь вам журавлі,
Ключем, що тягнеться в імлі,
Не жаль вам весні-літа?
А юних дів, а рідних ціль?
Іх спінити вскорі заметіть,
А ви — на краю світа:
„Жу-жу“.

З угаїть динь жовтий шум
Ізлетів біль, мертвецький глум
І вчорні і вранці;
Слізми росить туманія далі
І плаче, ханпа туга, жаль
По Веснонці-коханці —
біляво.

Церковні бронати, борти, френзали, плазму і витки Д. М. С. до вишпання фелонів і фан, гтові фелони, фани, пауки хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світки і кадильо

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/І.

і в П скарлях у Львові, Руська ч. 26,
в Перемішлі, вул. Косцюшка ч. 6.

Проти РОЖИЩ безрог треба шестити
безроги сированцею і піщанкою.

Шури нищить РЯ ІНІА.

Пальні миши нищить МИШИНА.

„СЕРОВАКА“

Сп. з О. В.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Тел. 201-07.

Перепроваджує відпурення. На бажання
інформация.

„Народна Торговля“ в с я н о ц і

поруцає

членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й колоніяльні товари,
наслідня господарських рослин
і трав.

ЗАМІТКА.

З цим числом шлемо нашім
Передплатникам як безплатний до-
даток стіни календарі Рідної Шко-
ли на 1938 рік і поштові складанки
на пересилку дару Рідній Школі

Адміністрація Нашого Лемка.

І найменшими ошадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Гродзських 1. п. П.
розбудовуйте рідний промисл.

Нові книжки.

Орій Орест: ПІД ЛЬВОВОМ ПЛМГ
ВІДПОЧИВАВ (історична повість), Укра-
їнська Културна Скарбниця, ч. 11—12.
Вид. „Батьківщини“, Львів, 1937.

Ол. Бабій: ОСТАННЯ ОФІРА ЦСА-
РЕВІ (поема). Вид.: як вище, стор. 32.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ КАЛЕНДАР НА
1938 Р. Львів, 1938. Накл. „Взаємні По-
мощі Українського Вчительства“.

В. Будзинський: КОЗАК ШУБА,
історичне оповідання. Вид. Делішої
Української Бібліотеки. Львів, Бляхар-
ська 8/ІІ, стор. 78, ціна 80 гр.

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКОРКИ
ШОКОЛАДИ
і СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО

купуюмо тільки з правдою
української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Магдаліна Бобер у Босьюк: о-
держала від А. Бобер з Канади 1 долар
на Дзвіночок. Привіт.

Вп. Денис Степак: ми не одержали від
Вас ніякого допису. Гарззд.

Вп. В. Качмарський: по кінець і. р. не
маєте залетостей. Привіт.

Вп. Т. Єлнак: широ дякуємо за па-
льоту. Подозоровуємо.

Вп. Роман Кишакенц: На днях був
хор Котка у Львові та нам сказали, що
воли не одержали дозволу. Дуже Веїх
перепрошуємо. Гарззд.

Вп. Павло Подубинський: рекаям,
числа вислала. Гарззд.

Вп. Михайло Цап З.: будемо Вам по-
силати з пресфонду. На вітані все же-
мо. Гарззд.

Впр. о. П. Кадамунецький: заплачено
по кінець 1938 р. Ширій привіт.

Дописи, які ми одержали з Новоса-
деччини, викорисаємо.

Вп. М. Новийський: Дзвіночок Любці
від. Братів подозорованих.

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖИЊ“

Якщо ві

то купити сейчас і спробувати,
бо це дуже смачна і здорова
кава для дітей і для старших!

Вирабляє хол. фабрика домішок до кави

„Суспільний Промисл“

Львів — Богданівка ч. 30.